

Universiteit Antwerpen

| ECHO | Expertisecentrum
Hoger Onderwijs

Werken met casussen

Online inspiratiesessie

Caroline Dothee

Management – Taalkunde

Patrick d'Haens

Accountancy en Financiering

Stijn Slotmans

Verpleeg- en Vroedkunde

Caroline Dothee

- Docent **Onderhandelen** in Masteropleiding Meertalige Professionele Communicatie – UAntwerpen
- Docent **International Negotiations** in Master in Global Management – Antwerp Management School

Onderhandelen - International Negotiations

- **Onderhandelen** (keuzevak)
 - Derde bachelor TEW & Handelsingenieur
 - Master Meertalige Professionele Communicatie
 - Master Communicatiewetenschappen
 - Master Veiligheidswetenschappen
 - ...
- **International Negotiations** (opleidingsonderdeel)
 - Master in Global Management

> In beide cursussen wordt gewerkt met **casussen** in de vorm van **rollenspellen** en **simulaties**

Onderhandelen

- Cursus wordt gekaderd binnen domein van **mondelijke zakelijke communicatie**
- Cursus gaat dieper in op verschillende aspecten van vergaderen en onderhandelen – zowel **theorie** als **vaardigheidstraining** (science and art of negotiation)
- Focus in de colleges ligt op praktische oefeningen rond vergaderen en onderhandelen: **simulaties** en **rollenspellen** over verschillende types competitieve en interactieve beslissingsituaties of –problemen
- Bij **simulaties** worden studenten in een onderhandelsituatie geplaatst en moeten ze hun vaardigheden inzetten om tot een overeenkomst te komen. Bij een **rollenspel** nemen ze een specifieke rol op met duidelijke instructies over hoe te (onder)handelen in een bepaalde situatie
- **Literatuurstudie** gebeurt voornamelijk via zelfstudie

Onderhandelen

- Maximum 25 studenten, verplichte aanwezigheid
- Iedere student wordt in een vergader- en/of onderhandelings situatie geplaatst met een of meer medestudenten
- Resultaten, ervaringen, technieken en concepten, gebruikte methodologie, enz. worden in de colleges besproken
- Studenten geven een groepspresentatie over de theorie
- Studenten schrijven een analytisch observatieverslag van een vergadering
- Evaluatie:
 - permanente evaluatie (30%)
 - observatieverslag (30%)
 - mondeling examen (40%)

Waarom casussen?

- **Flipped classroom model** – studenten nemen de theorie op voorhand door zodat de college tijd kan ingezet worden voor (inter)actief leren, toepassen theorie en inzicht verwerven via praktische oefeningen
 - voorzitten van een vergadering
 - onderhandelen onder achterbancontrole
 - verschillende onderhandelingsstijlen en vergadertechnieken toepassen
- **Ervaringsgericht leren:** ontwikkelen van **mondelijke vaardigheden** en **strategisch denken** in concrete en specifieke situaties
- **Kritisch evalueren, reflecteren** en **(peer)feedback** geven in nabespreking van simulaties en rollenspellen

Werkwijze

- Theorie bij ieder college wordt praktisch uitgewerkt in een **rollenspel** of **simulatie**
 - Basisbegrippen onderhandelen > koop/verkoop van een huis (simulaties)
 - Groepsbeslissingen > vergadering waarover een vakantieregeling van team moet onderhandeld worden (rollenspel)
- Studenten krijgen de casus en **rolbeschrijving** de week voordien en moeten hun rol aan de hand van specifieke vragen voorbereiden. Zij lezen alleen de casus en hun eigen rol. Wie niet geselecteerd is voor het rollenspel, is **observant** en leest de casus en alle rollen ter voorbereiding
- Zowel studenten die actief deelnemen en observatoren **analyseren** en **evalueren** het verloop van het rollenspel in de **nabespreking**

Werkwijze

- Ongeveer acht rollenspellen/simulaties per semester
- Alle studenten komen meermaals aan bod
- Alle observatoren worden verwacht om (peer)feedback te geven en actief deel te nemen aan de nabespreking
- Studenten krijgen een casus op het mondeling examen die ze moeten uitwerken aan de hand van specifieke vragen, de theorie en ervaring uit de gespeelde rollenspellen

Werkwijze

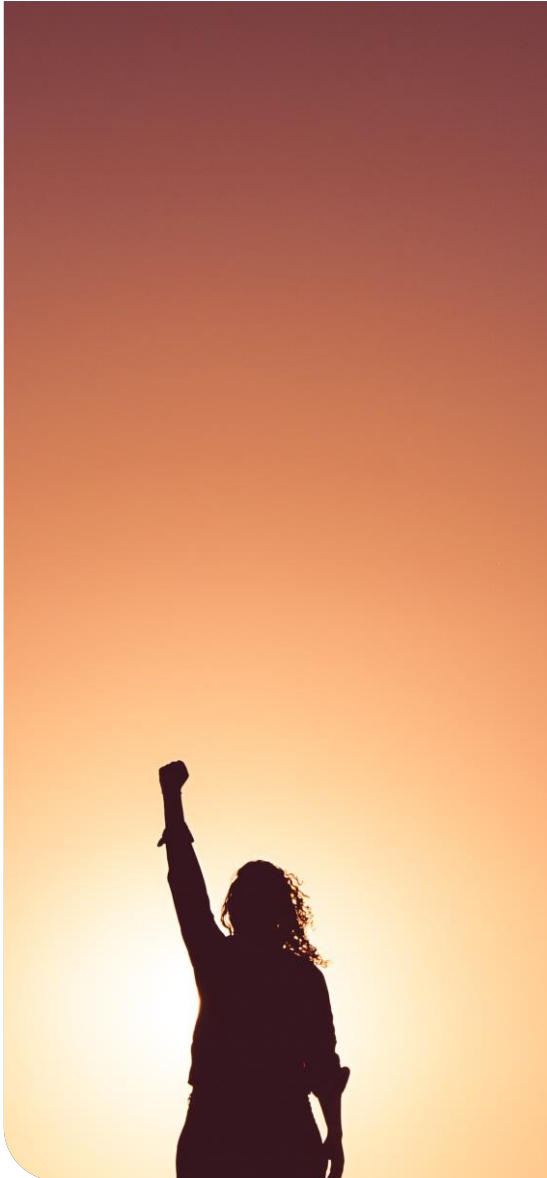
- Rollenspel wordt beoordeeld op basis van:
 - voorbereiding van het rollenspel
 - actieve deelname en inbreng
 - toepassing van technieken, onderhandelingsstijlen en theorie
 - kritische reflectie tijdens de nabespreking

- Beoordeling rollenspel maakt deel uit van permanente evaluatie (aanwezigheid, participatie, presentatie)

Uitdagingen & valkuilen

- **Activeren** van studenten
- **Veilige leeromgeving** creëren waarin studenten zich kunnen uitdrukken en zich veilig voelen om grenzen te verleggen
- **Rollenspel verloopt niet altijd zoals gepland:** studenten leven zich niet genoeg in in hun rol, vinden dat ze niet genoeg informatie krijgen over hun rol of durven zich niet te laten horen/in conflict te gaan
 - Leerdoelen niet altijd bereikt
- **Onvoldoende voorbereiding:** studenten bereiden zich niet voldoende voor – lezen theorie niet of zijn onvoldoende vertrouwd met hun rol
- **Peerfeedback:** niet kritisch genoeg of te persoonlijk

Tips & tricks voor succes

- **Ijsbrekers en improvisatie-oefeningen** in eerste college
 - studenten leren elkaar kennen
 - bevorderen de groepsdynamiek
 - helpen bij het creëren van een veilige leeromgeving
- Gebruik **actuele en herkenbare casussen** zodat studenten zich gemakkelijker kunnen identificeren met de rol en de situatie
- Toon studenten hoe ze **kritisch maar constructief feedback** kunnen geven
- Maak een **duidelijke terugkoppeling naar de theorie** en de **toepassing** ervan. Kritische reflectie en nabespreking zijn cruciaal
- **Laat studenten aan het woord en met elkaar in discussie gaan.** Een keer ze geactiveerd zijn en het onderwerp vanuit verschillende perspectieven benaderen, leidt dat vaak tot belangrijke inzichten en vooral boeiende en geanimeerde groepsdiscussies

Vragen & interactie

Patrick d'Haens

Docent FBE

- Financiële Rapportering & Analyse – 2^e Ba TEW/HI – 250 studenten
- Financiële Verslaggeving: beginselen en analyse – Ma MPC – 50 studenten

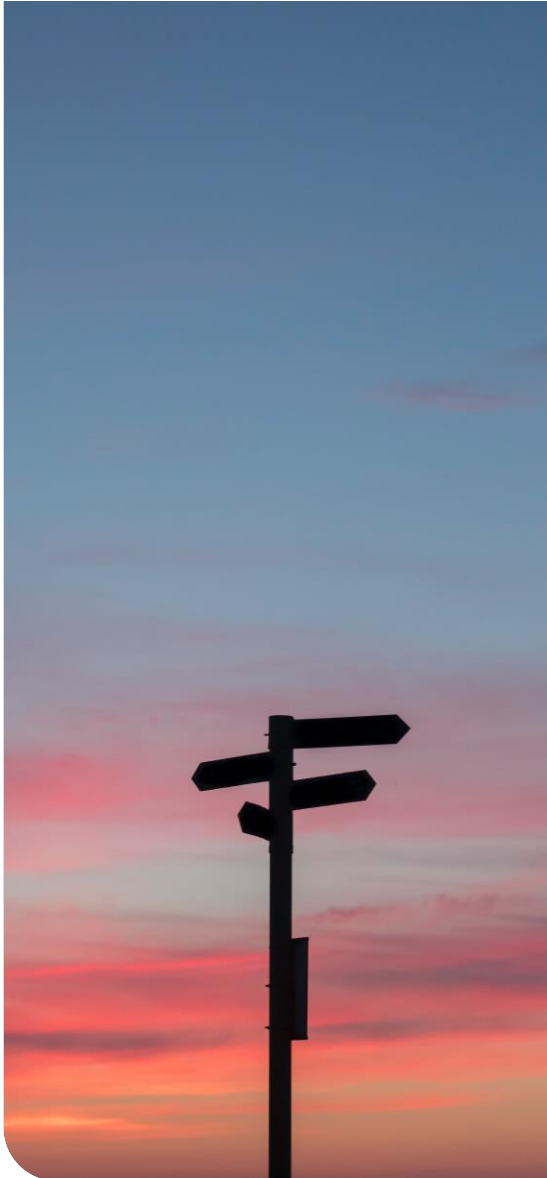
Context

- Financiële Rapportering & Analyse:
 - Onderdeel leerlijn Accountancy bachelor TEW
 - Verplicht vak
 - Grote diverse groep studenten (TEW – HI – HIB – SEW – voorbereidingsprogramma's)
 - Drie modules: Financiële Analyse – Consolidatie – IFRS
 - 11 hoorcolleges – 7 werkcolleges - groepswerk

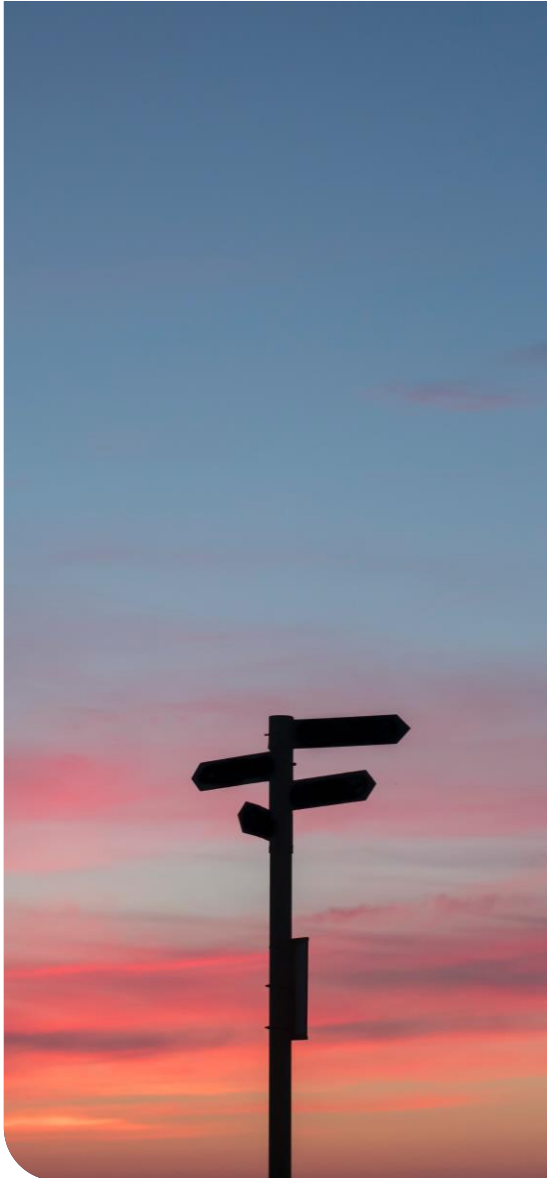
Context

- Financiële Verslaggeving: beginselen & analyse:
 - Onderdeel economisch traject Master MPC (Meertalig Professionele Communicatie – samenwerking FBE & L&W)
 - Studenten met zeer beperkte economische kennis
 - Basisbegrippen Financiële Analyse, Consolidatie, IFRS
 - 8 hoorcolleges – 3 werkcolleges - workshop

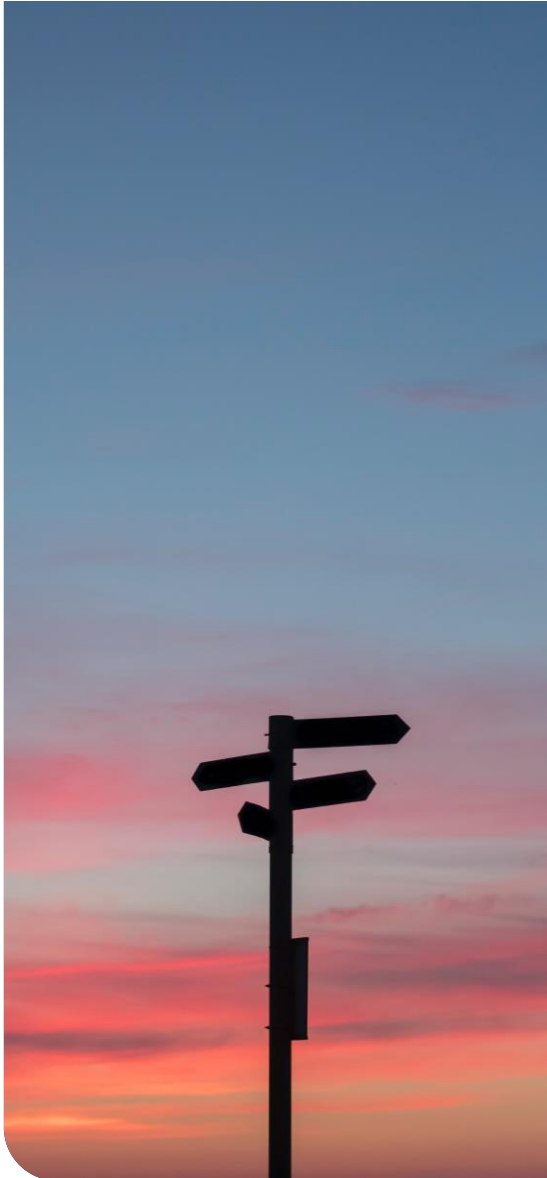
Waarom casussen?

- Insteek van beide OO is om de studenten vertrouwd te maken met de jaarrekening (= jaarlijks rapport prestaties / vermogen onderneming)
- Tijdens de hoorcolleges wordt een jaarrekening geanalyseerd, tijdens de werkcolleges worden de analysetechnieken geoefend
- Bedoeling is dat de studenten hands-on zelf een onderneming analyseren aan de hand van de jaarrekening (verschillende opeenvolgende jaren)

Waarom casussen?

- Door het zelf te analyseren leren de studenten veel beter hoe zo'n jaarrekening in elkaar zit, waar wat staat en hoe de bedragen evolueren van jaar tot jaar
- Er worden veel berekeningen en besprekingen gevraagd, daarom de vorm van groepswork, waarbij het werk kan verdeeld worden en de studenten leren van elkaars bevindingen/fouten

Waarom casussen?

- Voordelen groepswerk:
 - Studenten leren samenwerken / welke rol in groep?
 - Leren feedback geven / ontvangen
 - Sterke punten individuele groepsleden combineren om hoger niveau te bereiken
 - Theorie omzetten in praktijk
- Nadelen groepswerk:
 - Zwakkere studenten liften mee op kennis sterkere studenten (potentieel leermoment)
 - Profiteurs liften mee op het werk van anderen
 - Moeilijk om gezamenlijk moment te vinden om af te spreken – online niet altijd even productief volgens studenten

Werkwijze

Financiële Rapportering en Analyse:

- Studenten krijgen bij aanvang cursus twee weken tijd om groepjes te vormen van 5 à 6 studenten
- Week 3: controle inschrijvingen groepjes
- Begin week 4: groepjes krijgen hun opdracht in de vorm van een Excelsheet met de opdrachten en jaarrekeningen voor 3 jaar van een onderneming
- Van maart tot mei: uitvoeren opdracht
- Half mei indienen
- Peer review na afloop

Werkwijze

Financiële Verslaggeving:

- Aanvankelijk ook klassiek groepswerk
- Studenten hadden te weinig voorkennis om aan het groepswerk te beginnen
- Vervangen groepswerk door workshop van 1 dag
- Op de laatste lesdag van het semester nadat ze de volledige cursus hebben gehad
- Studenten vormen vooraf groepjes van 4 tot 5 studenten
- Avond voordien komt hun opdracht online
- Op de dag zelf worden een tiental lokaaltjes gereserveerd op de campus

Werkwijze

Financiële Verslaggeving:

- Studenten bereiden een presentatie voor die ze aan de rest van de studenten voorstellen in de namiddag met voorstelling onderneming, analyse onderneming met de nadruk op bespreking en minder op berekeningen, gemotiveerd advies om al dan niet aandelen van de onderneming te kopen
- Verplicht vragen stellen aan de andere groepen
- Rapport met overzicht welke adviezen al dan niet gevolgd worden
- Peer review

Werkwijze

Financiële Rapportering - toetsing:

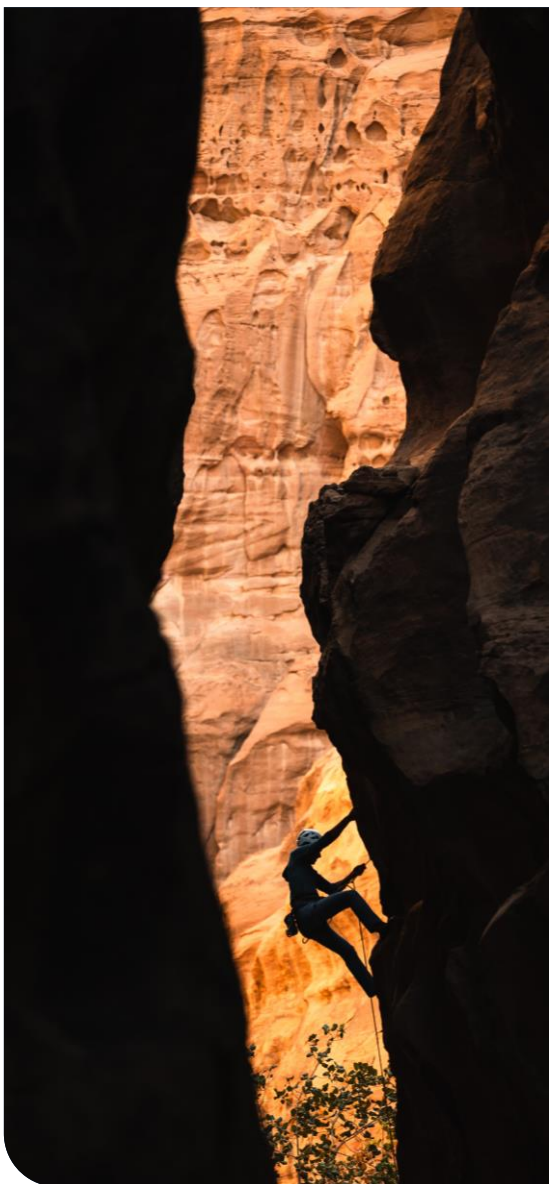
- Groepswerk telt mee voor 20% van de punten van het examen
- Quoting: nadruk op besprekingen en conclusies, minder op de berekeningen
- Peer review om eventueel punten in + of – aan te passen: komt weinig voor, maar het gebeurt – scores voor inhoudelijke kennis, samenwerking, bijdrage tot eindresultaat

Werkwijze

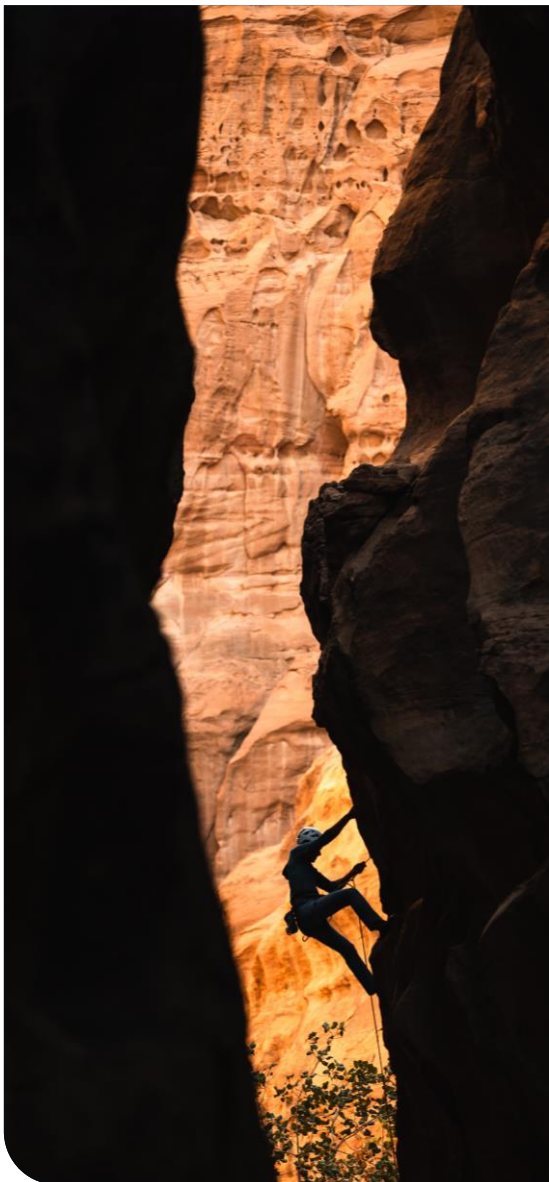
Financiële Verslaggeving - toetsing:

- Workshop telt mee voor 20% van de punten van het examen
- Quoting: nadruk op besprekingen / conclusies in de presentatie en motivatie advies – vragen aan andere groepen – motivatie al dan niet aankopen aandelen
- Peer review om eventueel punten in + of – aan te passen: komt weinig voor, maar het gebeurt – scores voor inhoudelijke kennis, samenwerking, bijdrage tot eindresultaat

Uitdagingen & valkuilen

- Groepsvorming: studenten mogen zelf groep kiezen, sinds Corona is dit moeilijker dan vroeger, studenten kennen elkaar niet
- Afsluiten inschrijvingen op BB om fraude te voorkomen / poging tot extra tijd bij indienen opdracht door “oude versie” in te dienen
- Samenwerking groepen: loopt vlot, meeste problemen in groepen door ons samengesteld
- Workshop: door het ééndaags karakter en de tijdsdruk draagt iedereen bij maar minder toetsing kennis

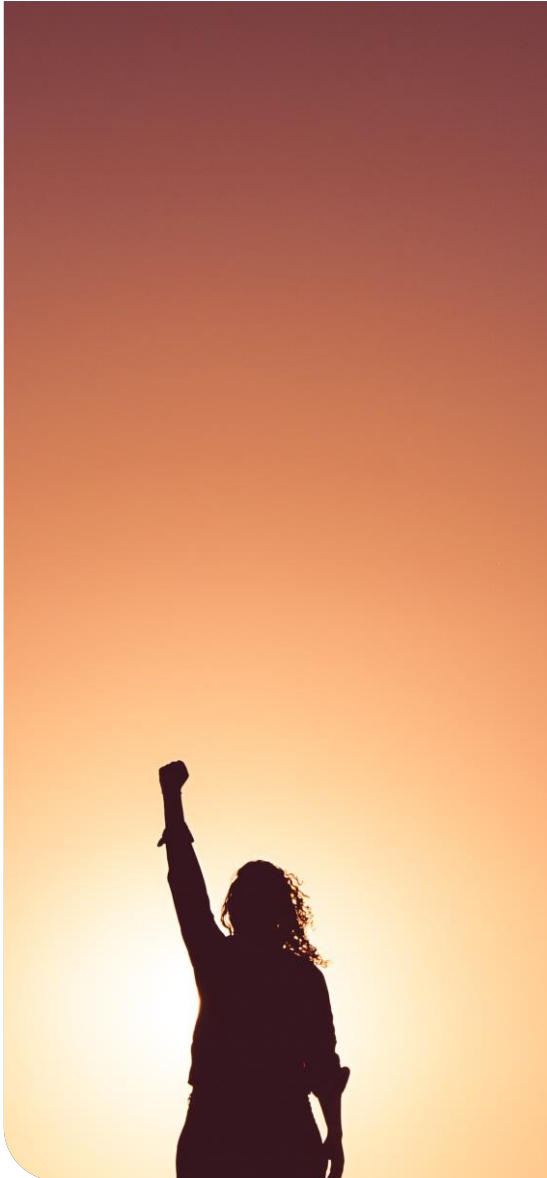
Uitdagingen & valkuilen

- Peer review: aanvankelijk oplossing voor niet meewerken binnen de groep – laatste tijd horen wij dat soms studenten elkaar onderling onder druk zetten om geen slechte beoordeling te geven
- Coördinator groepswerken dient actief op te volgen zeker bij het klassieke groepswerk
- Elk jaar worden andere ondernemingen gekozen om “recyclage” te vermijden

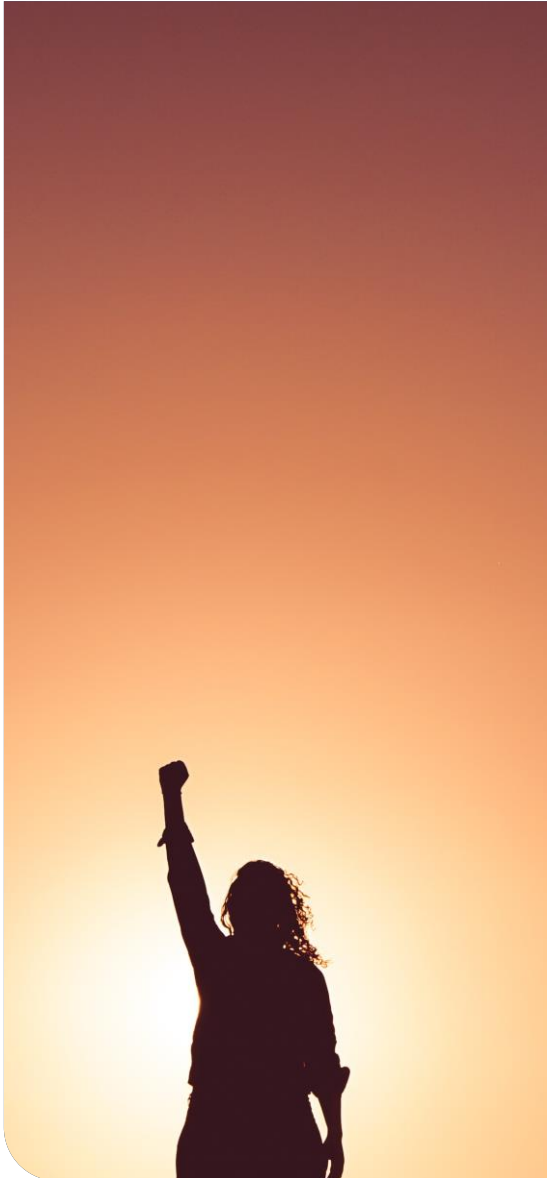
Uitdagingen & valkuilen

- Begeleiding:
 - Groepswerk: coördinator is beschikbaar via mail en met spreekuur – sommige groepen vragen nooit iets, andere groepen elke week
 - Workshop: tijdens de voorbereiding gaan de begeleiders verschillende keren langs – bereikbaar via mail

Tips & tricks voor succes

- Workshop is interessant wanneer voorkennis belangrijk is
- Studenten vinden het ééndaagse wel leuk / stresserend
- Bij een klassiek groepsworkshop kan je veel meer testen omdat er meer tijd is – ook meer kans dat er studenten afhaken
- Communicatie naar de studenten toe is heel belangrijk: data vanaf het begin meedelen; verplicht karakter benadrukken; studenten niet de kans geven om niet in een groep te zitten en dan vrijstelling of alternatief te vragen
- Begeleiding is belangrijk: studenten mogen zich niet aan hun lot overgelaten voelen

Tips & tricks voor succes

- Studentenevaluaties zijn positief zowel voor het groepswork als voor de workshop waarbij de studenten aangeven dat ze veel hebben bijgeleerd door het zelf te doen
- Bij de workshop moeten de studenten ook presenteren aan de groep wat ze appreciëren
- Behaalde resultaten zijn goed tot zeer goed waardoor het positief bijdraagt aan het examenresultaat

Vragen & interactie

Stijn Slootmans

Onderwijscoördinator

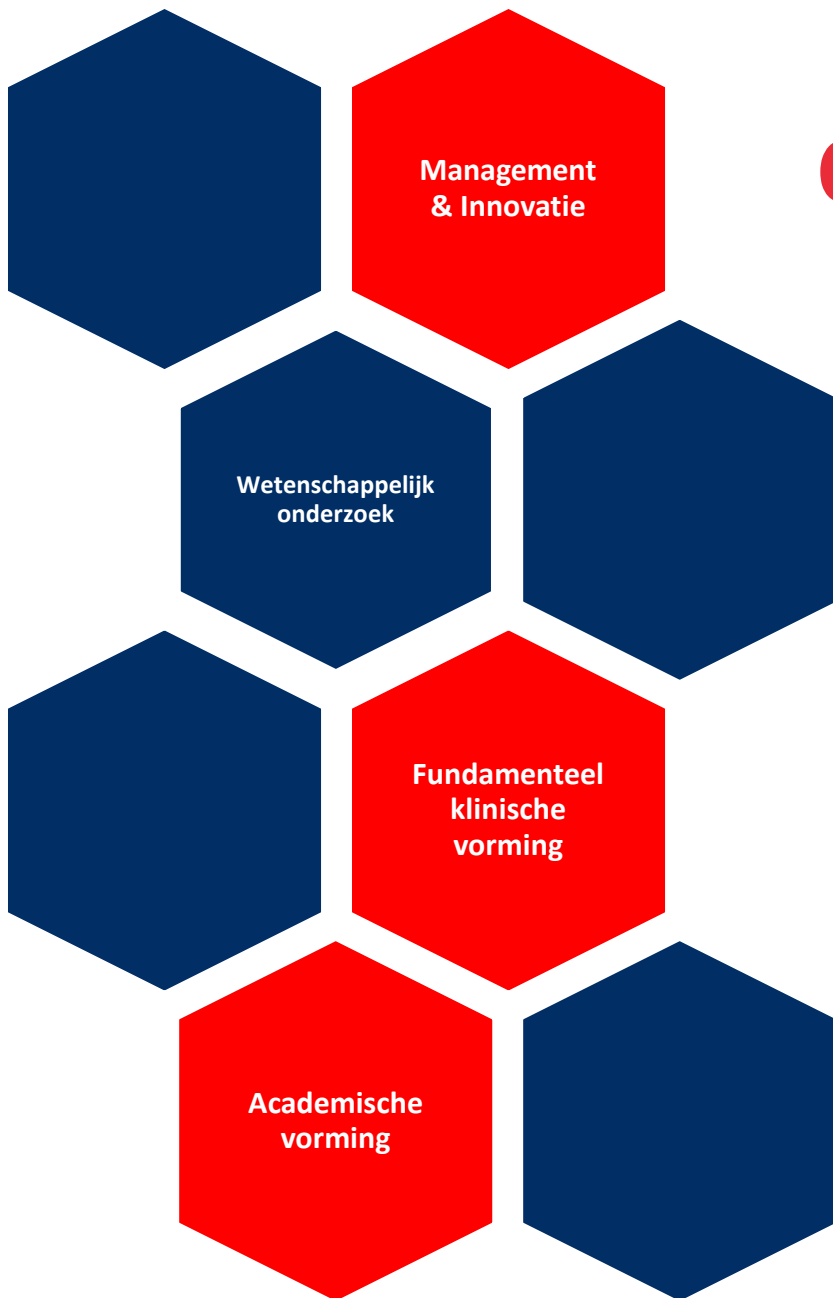
Master in Verpleeg- & Vroedkunde

Opleidingsonderdelen:

Management & Innovatie

Klinische vorming

Academische vorming

Context

Studenten: divers & werkstudenten

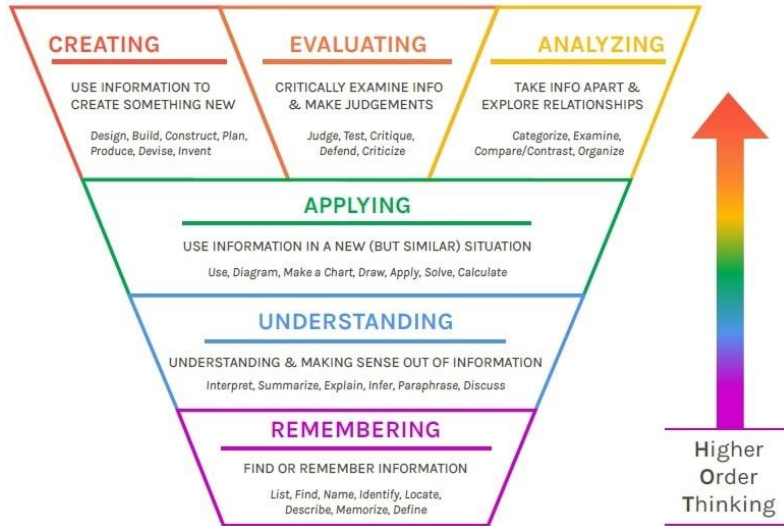
Management & Innovatie: 3 opleidingsonderdelen

Klinische vorming

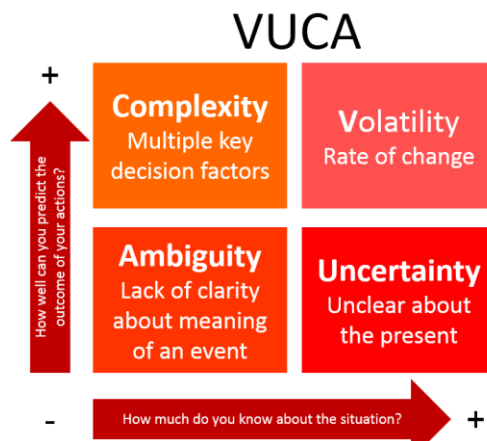
Academische vorming

Werkvormen: colleges, zelfsturend leren, teamleren, coaching & projectonderwijs

Waarom casussen?

- Het vermogen ontwikkelen om de werkelijke wereld zelfstandig te onderzoeken.
- Leren wat nuttig & toepasbaar is in praktijk.
- Toekomstige werkomgeving (teamwerken & projectmatig)
- Aanpak van reëel probleem op gestructureerde wijze

Dus ZORGPROJECT

Werkwijze zorgproject

Projectonderwijs

Bestuderen structureel probleem of vraag uit de praktijk

Groep van 8-13 studenten

Leren samenwerken

Zelfsturend

Heel academiejaar

Projectbegeleider en opdrachtgever

Feedback

Toepassen concepten

Abstract – concreet

Kennis verwerven

Evidence-based

Persoonlijke ontwikkeling

Werkwijze zorgproject

Keuze project >

Plan van aanpak

SMI2

Projectuitwerking (SEM I)

Projectbeschrijving
SMI1 (SEM I)

Projectimplementatie
SMI3 (SEM II)

Reflectie

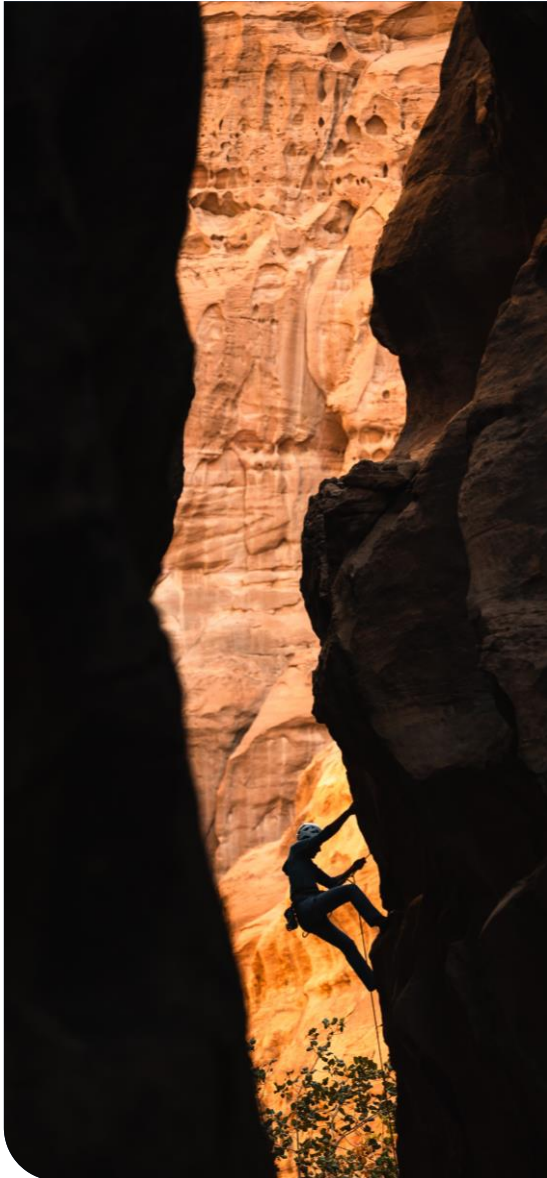
CAT

Werkwijze zorgproject

Toetsing:

- Formatief op vastgelegde momenten
- Summatief door begeleider en titularis

Uitdagingen & valkuilen

- Variatie tussen groepen
- Variatie in begeleiding
- Abstracte formulering casus
- Vertaling theoretische concepten
- Rode draad uitwerking
- Meelifters

Tips & tricks voor succes

- Inhoudelijke experts – coach
- Voorzie intervisie
- Duidelijke rolverdeling
- Peer assessment, peer feedback & zelfreflectie
- Ondersteunende tools
- Diversiteit in groepen
- Jaarlijkse workshop (reflectie & evaluatie)

Vragen & interactie

Universiteit Antwerpen

| ECHO | Expertisecentrum
Hoger Onderwijs

Werken met casussen

Online inspiratiesessie